

NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

— Előfizetési árak: —
Negyedévre 2 korona. — Félévre 4 korona.
Egész évre 8 kor. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetések és Nyilttérek díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:
Dr. J. CSAPLOVICZ ELEMÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Németújvár,
43. sz. — Laptulajdonos: Bartunek Béla, hova
az előfizetési és hirdetési díjak küldendők
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

A munka elismerése.

Elmultak azok az idők, amikor legtöbbször és jóformán mindenütt a születés és nem a munka szerint becsülték meg az embert. Mindinkább elvész és eltűnik az a szokás, hogy az embert aszerint értékelték, hogy milyen pályában csodálkozott először a szeme elé került dolgok és tárgyak felett, és nem aszerint, hogy mivé lett férfi korában és mivé tette, mivé emelte szorgalma, munkája.

A születés nem lehet érdem — az csak egy véletlen szerencse vagy pech. Már pedig az embereket ez után megítélni és értékelni, ez után becsülni és tisztelni avagy megvetni — egyike a legkevésbé indokolható és csak nehezen érthető szokásoknak. Az ember a küzdés és munkára jött e világra, hogy itt jól, szépen művelve érdemessé tegye magát egy az ezután következő világra. Az ember születésekor magában rejti a rósznak és jónak magvát, hogy ezek közül egyik terebélyes fává, az egyén főtulajdonságává fejlődjék.

Nem a munka kezdetén kell azt dicsérni, hanem annak végén kell azt megbecsülni vagy rosszalni.

A mai kor már szakított az ósdi, a régi világ felfogásaival. Nyitva áll mindenki előtt minden pálya, minden tér és hely; az egyéntől függ, hogy maga részére melyiket válassza és melyikre emeltesse magát.

Há valaki selyempályában is sirta végig csecsemő napjait, de a férfikorban semmi hasznosat nem cselekedett; semmi nemes művet ki nem vitt; semmit nem alkotott; az a társadalomnak egy felette megvetendő, avagy sajnálatra méltó alakja.

A férfit a munka teszi nagygyá, a férfit a munka teszi nemessé. És legyen bárki bármely pályán, ha a közre munkája jótékony hatással volt, vagy van, az méltó az elismerésre, az méltó a tiszteletre és megbecsülésre.

„Minden pálya szép és dicső, ha belőle hazádra derül fény.“ A költő ezen szavakban dicsőíti a munkát és dicsőíti a hazafit, a dolgozó, munkálkodó férfit. Tartsunk e nemesen gon-

dolkodó fővel és mindenkor munkája szerint ítéljük meg embereinket. Ez a nézet — elterjedvén teljesen — nemesebb hatással lesz az egész emberiségre. Ez a nézet serkent majd minden igaz férfit a nemes munkára és a köz, az édes haza fokozottan nyeri az önzetlen igaz, munkás polgárokat.

A mai kor erősen halad a munka méltó elismerése és megbecsülése felé. A jövő: a munka jövője. Lassan átvedlik az áltisztelet az igaz tiszteletté, mert az a tisztelet, melyet önzetlen munkájával szerzett az egyén, az igaz, az maradandó.

A munka tiszteletét hirdessük. Különösen a gyermekek előtt hangoztassuk azt, mert így nevelünk derék férfiakat, a hazának hasznos, szorgalmas polgárokat.

Tisztelettel kérjük hátralékos előfizetőinket az előfizetési díjak mielőbbi szives befizetésére, nehogy a lap küldésében akadályok merüljenek föl.

Két karácsony.

Irtó: Könczöl Antal.

Enyhe ősz után kemény tél állott be. Épen karácsony napja következett s mintha a szent éjszakán az idő is ki akart volna tenni magáért, olyan fordulatot vett. Pompás fehér hópárnákkal ékeskedett a természet s mintha a téli szél ujongott volna, úgy sipolt, úgy táncolt, hogy a meleg szobából szemlélőnek főséges látványt nyújtott. Akárcsak be akart volna térni minden házhoz, minden ablakot megrázott, megzörgetett s mire oda néztek, már odább állott.

Az utcák üresek, kihalt az egész falu, nem kíváncsodik ki senki; őrege-apraja behuzódott a meleg szobába. Az asszonyok már elővették a karácsonyfát s azzal vesződnek, a gyermekek meg ez alatt édes álomba gyönyörködnek. Az őregek összeülnek s pipaszó mellett mesélnek a régi jó időről az ifjúság mohón lesi szavukat mindaddig, míg harangzugas nem hívja mindannyiokat az éjféli szentmisére.

A község öreg papja, akit hivei a legjobb atyaként szerettek, akit az egész vidék csupa szeretetből csak István bácsinak hílt, szintén készült a legszentebb cselekményre.

Ott ül asztalánál pislogó mécses mellett. Az egyszerű hajlék fehérre meszelt falai oly tiszták, mintha csak az őz lakójuk szennytelen jellemét kellene hirdetniök. A szoba butorzata egyszerű, de tisztességes s csak a legzükségesebbre szorítkozik. Középen erős asztal beszélhetne régi időről, körötte kanapé és néhány szék, mindmégannyi barátja az öreg plébánosnak. Az egyik sarokban erős tölgyfa-ágy s két öreg almáriom foglal helyet. Caccse-becse nincs sehol, de van igenis egy rakás könyv és egy ósdi pipatartó, amely talán István bácsi valamelyik bognárrá lett hívének mester-munkája. A kályha sem lehetett fiatalabb gazdájánál, de azért még mindig ifju vidámsággal pittegő-pattogó tűz hevítette belsejét.

Az öreg ur kiszolgáló félben levő pápaszemen keresztül csalogatja maga elé a használatlót megbarnult zsolozsmázó könyvének betűit. Így készült az éjféli szentmisére; pedig talán igenis korán, hisz alig hangzottak még el az esti harangszó elhaló

hangjai, de ő a rend s nem a halogatás embere volt. Majd félreteszi a vaskos könyvet s elkezd szokásos imáit. Megemlékezett mindenkiről, utóljára a fárja területén gagarázdalkodó betyárok megtéréseért imádkozott, akik annyi bajt, oly sok kellemetlenséget okoztak a vidéken; amit a pandurok hajszája nem ért el, azt imájával akarta kikészíteni. Az öreg annyira belemerült a buzgóságba, hogy hangosan imádkozik. Az óra kísérteties hangján épen tizen ötött, amikor az öreg pap befejezte imáját:

— Irgalmazz Uram, a szerencsétlen utonállóknak s minden egyéb bűnösöknek, fordítsd szívüket a jóra és vezérelj őket az igaz utra.

Annyira elmerült, hogy észre sem vette aajtja nyikkanását, amelyen egy szálas ifju lépett be; csak akkor nézett oda, mikor a jövővény végső szavaira a „Amen“-t mondott.

— Csértessék, papom! — mondá az, mikor az öreg ur rápillantott.

— Mindörökké, fiam! — volt a nyugodt válasz!

— Pénzért jöttem, szent atyám, hát csak elő vele, nincs sok időm, hát hamar, különben... — de nem fejezte mondatát.

VALÓDI EZÜST

Világhírű párisi

Christofle ezüst

eredeti

BERNDORFI EZÜST

evőeszközök és művészies

DISZTÁRGYAK

piazar választékban

DUKESZ FERENC

SZOMBATHELY

TELEFON 347 INTERURBAN

Elfogulatlan szemszög alatt.

(Folytatás.)

A tölcserodró tölcseralaku bölcsője kiszabásánál a következő kettős felső mennyiség-tani feladatot oldja meg: megszerkeszti az evolvendához az evolutát, a mely feladatot elsőnek a tizenhetedik századbeli lángeszű Huygensnek sikerült megoldania; a tölcser alakja előállításánál, midőn a levelet összegöngyöli, a mennyiség-tan elveinek megfelelőleg fogatosítja a legöngyölhető kupfeldületek elméletét.

Már most vagy azt kellene állítanunk, hogy — miként a mult számban láttuk — a méh különb matematikus Könignél, a tölcserodró Huygens előtti mennyiség-tan tudósoknál, vagy, hogy nem értelme, hanem ösztönéből kifolyólag cselekszik.

Az igazság az utóbbi állításomhoz

szegődik; mert, miként később részletesebben is látni fogjuk, nihelyt az állat ösztöne szük köréből kiesik, kézzelfogható az oktalansága. Hogy az okos méhnél maradjunk, a „nagy matematikus” méh például betéved a szobába. Keres ki utat. Nekirepül a bezárt ablaknak és nagyot koppanva visszaesik. Ha ez egyszer-kétszer esnék meg, még elnézhetnék neki, talán még sohasem látott ablakot. De ha ezek a haszontalan kísérletek csak nem szünnek meg huszadikszor, harmincadikszor sem: ez már aligha vall észbeli tehetségre!

Talán az együgyű falusi ember is megtenné, hogy nekimenne az előkelő szalon tükrös falának, de huszszor, harmincszor egymásután aligha. A legeggyűbb ember is okul. Az állat ellenben nem okul. Ugynevezett tudása, művészi készsége sem más tehát, mint a fenntartásához és tenyésztéséhez szükséges vele született tudás és készség, melyeket mindig sablon-szerűen gyakorol. S ép ez igazolja ösztönös életét.

Tapasztalatról sem lehet az állatnál szó, mivel a legtöbb még mielőtt a fejlődés azon fokára hágna, hogy a tapasztalat révén önkénytelen érvényesíthetné érzéseit és mozgási szerveit, máris igényli ügyes, gyors, figyelem, ingadozás, habozás s külön elhatározás nélküli használatukat. A bárány először életében pillantja meg a farkast és máris nyomban menekül előle. A menekülést nem előzi meg semmiféle okoskodás, s a cselekvés mégis teljesen célszerű. A kezdettől fogva kalitkába zárt s mesterséges

fészekben felnevelt madár nem mesterséges, hanem a sohasem látott, szabadban felnőtt rokonaiéhoz mindenben egészen hasonló fészket épít. Szintugy a legtöbb rovaralacának sincs módjában elődeitől ellesnie, mint is kell szőnie, mégis szülői s fajbeliéhez szakasztott módon gubózza be magát. A morga, borz, hörcsök, mókus... már az első életévükben kezdnek tétre gyűjteni, amikor még mítsem tudnak a térről...

Egyebként is, ha tapasztalatról szólhatnánk, cselekedeteiknek a gyakorlás folytán egyre tökéletesbednük kellene. Pedig ép az ellenkezőről bizonyosodunk meg. A majmok például sokszorta ügyesebbek s okosabbak fiatal, mint öreg korukban; minél inkább erősödnek testben, annál észrevehetőbben veszítenek értelmességükben. A madaraknál is az első fészkek a legművésziesebbek...

Végül magából a testanyagi berendezkedésből szerkezetből sem lehet az ösztönt kiokoskodnunk, mert akárhányszor az egymáshoz közelállóké különböző, az egymással semminemű rokonsági viszonyban sem levőké meg hasonlót. Így például az ellenség megfélemlítése céljából veszély idején halált színel az ollóttan rák, a pók, a cserebogár, a fűrj, a róka, az erdei szalonka... Mindenegyes pókfajnak hasonló a fonókészüléke: mégis egyesek fonnak, mások nem. S a fonók közül is némelyek sugáralaku, mások meg szabálytalan hálót állítanak elő...

A testi szerkezet csupán eszköz, föltételként szerepel az ösztön működésénél; de soha, mint létesítő ok is

— Roszkor jöttél, öcsém, most nem adhatok semmit, magam is szegény vagyok, talán új évre lesz. — S oda nyujtotta üres erszényét.

— Egy pohár bort, azt adhatok, látom, ugy is fázol, majd az felmelegít.

— Nem adhat semmit se? Csak nem jöttem ebben a cudar időben hiába. Társaim nem azért küldtek, hogy üresen térjek vissza.

— Sajnálalak, szegény, de nem segíthetek, nem adhatok semmit.

— Ohó, csak lassan, elő vele amit kérttem!... különben... — s újra csak torkám akadt a fenyegető szó.

— Nincs, ha mondom; szívesen adnék, de magam is kifogytam.

— A templom elég gazdag!

— Fiam, az Istenét csak nem kívánod, s aztán épen ezen a szent estén?

Az ifju betyár képére szégyenpirült, szó nélkül megfordult és távozott; de még hallatszottak kopogós léptei, mikor az öreg ur utána kiáltott:

— Öcsém, gyere vissza!

S az puskáját készen tartva újra belépett a szobába, de mikor az öreg ur jószág arcába tekintett, pirulva tette vállára a

gyilkos szerszámot.

— Öcsém — szólt az ősz pap — életben soha sem hazudtam, most se akartam, de lásd, elfeledtem, ott van az ablakban egy huszas, délután hozták, vidd el ajándékba, legalább nem jársz üresen.

Az ifju bűnös a pénz után nyult, de keze, amely talán a gyilkosságban is biztos volt, mostan remegett

— Köszönöm — dadogták fehérülő ajkai

Az öreg, mintha mi sem történt volna jószágon feddé a meglevedt legényt.

— Te szerencsétlen, nem félsz az Istenről, bűnös uton járnai s hozzá ilyen nagy napon

— Csóka Ferkó nem ijedt meg egy-könnyen — volt a hetyke válasz s ezzel távozott. De szavait meghazudolták elsápadt képe s ingatag léptei.

István bácsi pedig újra imába kezdett s nyugodtan ment éjfél harangszókor a templomba, hogy hálát adjon a világ Megváltójának, aki eljött a szent estén a bűnösök megváltására.

Másnap reggel egy ezüst huszast talált ajtaja külsőbén s az öreg szentül meg volt győződve, hogy imája meghallgatásra talált, hogy aki a pénzdarabot oda visszahozta,

a betyár gyerek magába szállt.

Hosszu idő telt el a leirt eset után Gyors egymásutánban követték egymást a napok, hetek és hónapok, egyszerre csak újra elérkezett a szép karácsony ünnepe. Már alkonyodott. István bácsinak eszébe jutott a Csóka Ferkó látogatása. Eltűnődött, mi törtéhetett a szerencsétlennel. Gondolataiból kocogtatás zavarta ki. Alig, hogy a „szabad” elhangzott, egy ismeretlen férfiú lépett be, aki rövid köszönés után az egyik majorba sürgős gyóntatásra hitta az öreg lelkipásztort.

— Hová való, nem ismerem?

— Darázs-majorba, nem rég szegődtem be juhászok az urasághoz.

— Olyan nagy betegjűk? nem lehetne várnai holnap regelig?

— A reggelt azt már nem éri meg, biztosan mondhatom.

— Akkor hát megyek egyszerre az Isten nevében.

Hamarosan utra készültve bement a templomba, ahol magához vette a szent olajjal s a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Így elkészültve megindult az idegennel, akit szóltanul követett. Szívében fellángolt a

együttal. A költöző madárnak például szükséges ugyan az éles szem, de azért nem ez az oka költözésének, sem egy maga el nem vezeti a meghatározott helyre. Ismeretes ugyanis, hogy a kalitkában született madárkán az általa sohasem ismert fajrokonai elköltözésekor, valamint kora tavasszal ugyanazon időszakban, midőn fajbeliei délen megkezdik az indulást, bizonyos ismeretlen nyugtalanság vesz erőt, a mely csak azok megérkezéssel szűnik meg: tehát benne is felébred a költözőkódási ösztön. S minél huzamosabb ideig tart ősszel az ilyen elzárt madárka nyugtalansága, s minél korábban szállja meg tavasszal, annál távolabbra vándorolnak a fajbeliei.

Ugyanazt kell állítanunk a többiekénél is észlelhető más és más szerföltött finom érzékszervekről. A teknősbéka, a méh például testi szerkezetük révén érzik meg ugyan az erős tél bekövetkeztét, de azért mégsem a szervezet egymaga ösztönzi az előbbi mélyebb fekvőhely készítésre, az utóbbi meg a szokottnál nagyobb mézadag beszerzésére, hanem a láthatatlan ösztön.

Maga az ösztönfogalom még nem szolgáltat ugyan alapot az embernek az állattól való elvonatkoztatására, amennyiben az ő hajlamai és szenvedélyei is a felsőbb rendű állatok ösztöneiből eredeztethetők: taláunk azonban benne olyan tehetségeket is, a melyeknek a legparányibb csiráját is hasztalan keressük az állatban, a melyek azért lényegbevágó háfárt vonnak kettőjük közé.

(Folyt. köv.)

Pater Agnell.

szeretet az iránt, akit kebelén hordott. Örömmel teljesítette a fírasztó kötelességet, e tekintetben nem ismert nehézséget, édesnek találta a hivatásával járó terheket. Anynyira belemerült buzgó imájába, hogy sem a csapkodó havas esőt nem érezte, sem a jégregetet nem vette észre, amely csizmáira és ruhájára ráakodott. Nem fázott, nem didergett, mindezt elfeledtette vele az, akit magával vitt, kedves volt neki Jézusáért a terhes kötelesség. Imába merülve még az sem tűnt fel neki, hogy kalauza letért a reudes utról s egy járatlan ösvényen keresztül egyenesen a közeli erdő felé vágott. Csak akkor ijedt meg, mikor kísérlője figyelmeztette az erdő szélén, hogy szálljon föl az előttük álló kocsira s látta, hogy szeméit bekötözik. Isteben bizott s nem állott ellen, engedett s várt, mi lesz vele. Nem életét, azt féltette, kit kebelén hordozott.

Sokáig ült a döcögős szekéren, míg végre élesen fűtyentett a mellette ülő férfi s lebontotta szeméről a köteléket. Nem akart szeméinek hinni az eléje táruló látványra. Magosan lobogó tűz körül fegyveres férjakat látott, akiknek állapota elárulta, hogy nem jóban járnak. Zsíványok voltak.

(Vége következik.)

Kabare-est.

Mult vasárnap rendezte a „németújvári aranyifjúság“ kabaréval egybekötött táncmulatságát. A kabaré-előadáson szerepelt hölgyek és urak fíradózása és szorgalmas próbái nem maradtak eredmény nélkül, mert a vasárnapi est — régi bennlakók szavai szerint — rég nem látott szép és élvezetes estélye volt Németújvárnak.

Ami a mulatság látogatottságát illeti bátran mondhatjuk, hogy nagyobb volt, mint előre remélni és hinni lehetett; viszont azonban hiányoztak olyanok, kikről előre azt vélte a közönség, hogy eljönnek A kórna nagyterme így is meglelt a megjelent kedves és hálás közönséggel. A kik eljöttek az estélyre azok nem bánták meg, legalább erre lehet következtetni arról meleg gratulálásról, arról az élénk tapsviharról, mellyel elhalmozták a szereplőket és kísérték az egyes kabaré-számokat.

Ami a szereplőköt illeti, meg kell róluk emlékeznünk egyenkint. Közülük mindegyik úgy játszott, úgy adta elő szerepét, hogy bámulatba ejtette a közönséget; úgy játszottak, hogy bátran léphetnének fel bármelyik nagyobb városban is és biztos fényes sikerrel járna szereplésük. Csuray Mariska monológot adott elő oly közvetlen természetességgel, oly kitűnő hanglejtéssel és higgadsággal, hogy megérdemelte a közönség meleg elismerését. Schwarz Ilonka ép oly hűen és élvezetesen adta a szerelmes kisteány szerepét a diologban, mint a folyton porlekedő asszony szerepét a szindarabban. Mindkét szerepével nagy hatást ért el, mit meg is érdemelt. Szekeress Margit a melodrámban kiváló szavalt tehetséget áruolt el és e mellett nagy élvezetet nyújtott hallgatóinak gyönyörű hangjával, mikor elénekelt a melodráma keretében, az „Édes anyám is volt nekem“ című dalt.

Majd a szindarabban oly ügyesen és szépen adta a szerelmes kisteány szerepét, hogy a közönség igazán lelkesen ünnepelte. Bischoff Annuska, mint cigányleány oly ügyes, oly fürge volt és oly szépen énekelt egy pár nótát, hogy lelkesen tapsoltak szerepe végén. Egyáltalán a szerepelt hölgyek nemcsak a rendezőseget kötelezték a legnagyobb hálara a talán eléggé nem is dicsérhető szereplésükkel, hanem a közönséget is, mely élvezett előadásaik alatt.

A férfi szereplők is mind jők voltak. Kitűnően adta Holló Emil a szerelmes ifjut; nagyszerű volt Luka Ferenc a végrehajtó-szerepében; hangos nevetésre ragadta Berger Artur a közönséget kitűnő alakításával úgy is mint feleségétől remegő férj, ugysis mint ifjú cigánylegény. Úgyes táncát — dzsiggét — 3-szor is meg kell ujránia.

Az egyes számokat e sorok írója, dr Csaplovics Elemér konferálta, ki a melodrámat kísérté hegedűn, a szindarabban a vőlegény és a cigány jelenetben a vén cigány szerepét adta.

Szép volt az előadás, szép, kellemes volt az est; jól érezte magát mindenki; tetszett az előadás mindenkinek, ezt bizonyítja maga a nap is, mely már kelőben volt, mikor a jókedvű közönség egyik-másika hazafelé ballagott, de bizonyítja az is, hogy e sorok íróját maga a megjelent közönség kérte, hogy rövidesen rendezzen megint egy ily mulatságot.

Az est erkölcsi sikere kiváló, az anyagi is szép. A bevétel volt az estélyen 224 kórna, de még végleges elszámolás megejtve nem lett, mert a meg nem jelentek közül többen küldik be a belépő-díjat, hogy a jótékony célra — az iskolás gyermekek fúruházására, mentül több jussan.

Legközelebbi számunk hozza az elszámolást és felülfizetéseket.

HIREK.

— Személyi hírek. Öllös Antal kukméri körjegyző 2 napi szabadságot vett ki, mely időt Nagykanizsán tölti. — Dr. Csaplovics Elemér, felelős szerkesztőnk, szüleinek látogatására Somogyországba ment, ahol 5 napot tölt, mely idő alatt egy közeli rokonának eljegyzésén is részt vesz.

— Megyebizottsági tagválasztás. December hó 4-én, csütörtökön lesznek a megyebizottsági tagválasztások megyénkben. Járásunkban is nagy előkészületek, korteskedések folynak már. Mindegyik párt diadalra akarja vinni zászlóját. Előre nem lehet tudni semmit; hova és kihez fordul a választók bizalma, az az utolsó percig kétes. Egyik-másik helyen 3—5-en is küzdenek és sok helyütt bizony csak egy-két szavazat dönti el a választás eredményét.

— Jubileum. Az öröm, a hála s ragaszkodás érzelmének a kifejezése ült e héten a rábakeresztliai karcán. Csütörtökön ünnepelték főtisztelendő Martin Antal szerzett plébánosuk negyedszázados rábakeresztliai plébánosi működését. — Az ünnepély, melyen a környék papsága és tanítósa is résztvett a templomban és a plébánialakban folyt le. Az ünnepi szónok Szchwarcz József nagyfalvi plébános volt. A mise alatt a rábakeresztliai vegyes kar gyönyörűen énekelt. A Te Deum végeztével aggharcosok és tűzoltók sorfala mellett vonult a menet a plébánia lakba. Itt a község, az iskolaszék és több egyesület köszöntötte a jubiláló plébánost. Azután a környékbeli papság és tanítósa üdvözölte a tiszteletreméltó hazafias plébánost. Délben bankett volt, melyen a jubiláns emelkedett szólásra s meleg szavakban köszöntte meg azon őszinte ragaszkodást, mellyel ő iránta viselteknek. — Majd Kuliszky Ernő kir. tanfelügyelő köszöntötte fel a jubilánst s sok érdemei közül különösen a tanügy iránti buzgalmát emelte ki. Felköszöntőt mondtak még Vas Salamon szentgotthárdi plébános és P. Leser Grácián németújvári házfőnök. A délutáni órákban érkezett meg a kerület eseperese Thomas Ferenc, ki szintén melegen gratulált a jubilánsnak.

— Névmagyarosítás. Dr. Rosenfeld Miksa egyetemi klinikai tanársegéd, Rosenfeld Mór helybeli ny. izr. tanító fia, családi nevét belügyminiszeri engedéllyel Gelencsérre magyarosította.

— Sorozási előmunkálatok. A járási szolgabírói hivatal e héten adta ki a sorozási előmunkálatok megejtésére vonatkozó rendeletét. Megkezdődik tehát az eljárás, amelynek alapján aztán a jövő tavasszal a sorozások megtarthatók lesznek. Ezu-ton is felhívjuk a közfigyelmet a rendelet arra a részére, amely szerint az 1891. 1892 és 1893. évbén sor alá kerülő állításkötelek

iffjak december hó folyamán jelentkezni kötelesek a jegyzői hivatalokban; természetesen azok is, akik a községben tartózkodnak, s más, idegen külségben bírnak illetégségel.

— **Hivatalvizsgálat.** E hó 27-én Dömötör Lajos tiszoligabíró a járási számvevő, járási és körvos jelenlétében megvizsgálta a pusztaszentmihályi körjegyzői hivatalt. E hó 29-én pedig a németújvári és németújvárvidéki körjegyzői hivatalok lettek megvizsgálva. Mindhárom hivatalban példás rend találtott. December hó elején még a szenteleki és pásztorházai körjegyzőségek kerülnek sorra, amivel aztán az ellenőrzési körut befejezést is nyer.

— **Műkedvelő előadás Szenteleken.** A Szenteleki Társaskör és Szépítő-Egylet e hó 23-án egy várakozáson felül sikerült műkedvelő előadást rendezett. Granti József vendégfogadója ez alkalommal ismét kicsinynek bizonyult. A sok vendég között szép számmal voltak idegenek is Rábortól, Felsőbeledről, Németlődvőről, Szénásgödör-ről, Burgaból, Óberről Barátfalváról. Színre került egy magyar és egy német darab, conplé és két zeneszám a szereplők mind kitűnően jászottak, egészen elfejejtették a hallgatókkal, hogy ők csak műkedvelők. Bizony az évről-évre néhányszor ismétlődő előadások megtermik gyümölcsüket abban, hogy alkalmas szereplőkben nálunk ritkán van hiány. De más oldalról is mutatkozik örvendetes haladás. Ugyanis öt-hat évvel ezelőtt még rövidke magyar monolog előadása is majd lektüzdhetetlen nehézségekbe ütközött; ma már nincsen előadás, anélkül, hogy magyar szindarab ne kerülne előadásra, mi természetesen csak azért lehetséges, mert megvan már a magyar publikumunk. Sőt a haladás e téren oly örvendetes, hogy az utolsó előadások sikerének hatása alatt elhatározottak, hogy tavasszal nagy népszínmű fog színre kerülni. Adja Isten, hogy buzgó műkedvelőinket itt is oly siker koronázza, mint eddig.

— **Kitüntetett tanító.** Kontár József nyug. kántortanító, ki most fiánál, Kontár József ujhgyi plébánosnál tartózkodik, e hó 30-án veszi át a neki adományozott díszermélet Csőrőneken, a szomszédos túzóltótelek bevonásával megtartandó díszközgyűlés keretében.

— **Felülfizetések.** A folyó hó 23-án megtartott kabare-estélyen a következők fizettek felül: Libán Manó 6 kor-t; Alberti Vilmos, Dömötör Lajos, Kugler Gizella és Emma (Kiskolozsvár). Rosenberg Emil, Dr. Sik Lajos 5—5 kor-t; Hoffmann Henrich, Kneffel József, Pintér Ilona 4—4 kor-t; Kiri János (Alsómedves), Szeiler József, Zavilla Antal, Wolf Gyula 3—3 kor-t; Alexander Ernő, Berger Artur, Bischoff Annus, Csurray Mariska, Herbst Béla, Holló Emil, Kovács László, Luka Ferenc, Mofcsán Terézia, Pásztori József, Ruzitska József, Dr. Sella József, Özv. Szebold Jánosné, Székely Viktor, (Szombathely)

Zárda 2—2 kor-t. Bartunek Béla, Baldauf Károly Hortmann Lajos, Heiberger Sándor, Dr. Kenessey Ferenc. Lantos Károly (Pónic), Latzer Samu, Mayer Rezső, Lehner Nándor, Schwartz Ede, Dr. Török Domonkos, Török Károly 1 1 kor-t. A nemeslelkű felülfizetők fogadják a rendezőség hálás köszönetét. A jövő számban folytatjuk ujjonnan érkező felülfizetések közlését.

— **Halálozás.** E hó 24-én Bécsben 76 éves korában elhunyt özv. Kreiner Jánosné szül. Linke Anna németújvári magánzónó. Az elhunyt matróna holttestét családja hazahozatta és 28-án délután 3 orakor temették el a sóskutfalui családi sírboltban nagy részvétel mellett.

— **Előadás Kőrmenden.** A kőrmendi irodalmi és dalos egyesület vasárnap délután 5 orakor jól sikerült előadást rendezett a polgári iskola tornatermében. Sissovits Miklós dr. zongora kísérete mellett Neu Kata szép énekeket adott elő. Nagyon szép volt Kapi Béla ev. lelkész felolvasása és Dienes Irén szavalata. Bognár Laura, Pavetiás Manó, Sissovits Miklós dr. és Töppler Gyula szebbnél-szebb zeneszámokkal szórakoztatták a közönséget.

— **Uj postamester.** A posta és távirdaigazgatóság Krein Béla német-szentgróti tanítót az ottani postahivatalhoz postamesterré nevezte ki.

— **Uj tanító.** A barátfalvai r. kath. iskolánál megüresedett tanítói állásra Heider Imre méntelepi tanítót választották meg.

— **Katonaszökevény.** Októberben kellett volna bevonulnia Sziderics Károly pusztaszentmihályi legénynek katonai szolgálatra, ő azonban jobbnak és kellemesebbnek találta ezt nem megtenni. Járt-kelt faluról-falura, míg mostanában előállították és bizony csak szolgálnia kell a hazát, de persze kis büntetésben is lesz része.

— **Visszautasított kivándorló.** A soproni határrendőrség elfogta és illetőségi helyére toloncoltatta Novoszel József ujhgyi lakost, aki utlevél nélkül akart Amerikába jutni.

— **Uj cigaretta.** A kincstári dohányjövődék legközelebb új cigarettafajtát szándékozik az általános forgalomba hozni. Az új cigarettának neve „Miriam” lesz. Az új cigaretta öt-tíz darabos csomagolásban darabonként 5 fillér árban lesznek kaphatók és kiállításuk szebb lesz, mint az eddigi forgalomban levő szivarkáké. A „Miriam” cigaretták szopókával és szopóka nélkül és aranyvéggel ellátva kerülnek majd forgalomba.

— **Lakást akar kiadni, vagy bére venni, hirdessen lapunkban.** Egy hirdetés **80 fillér.** Hirdetése biztos sikerre vezet!

— **Névjegyet, levélpapírt, borítékot** izléses kivitelben jutányos áron készít Bartunek Béla könyvnyomdája, Németújvár.

— **Tanone** felvétetik Lutterschmidt Ferenc kereskedőnél, Németújvár.

— **Országos vásár** lesz december hó 6-án Németújváron. Ezen vásár előre láthatólag nagy látogatottságnak fog örvendeni.

— **Esküvőre,** eljegyzésre és bálakra meghívókat jutányos áron csinos kivitelben készít Bartunek Béla könyvnyomdája Németújvárott.

CSARNOK.

SÓVÁRGÁS.

Kedvesedtől távol
Jársz szerelmesem
Mint szememnek fénye
Drága vagy nekem

Távazzál előlem
Szirtes hegytető
Ah, mutasd meg nékem
Kedvesem hol jó!

Sólyom, óh adj szárnyat
Vigy magasba föl!
Hogy meglássam onnan
Kíért bánat ő!

Viharban esőben
Hogy lássa szemem
Lomb alatt pihenni
Hű szerelmesem!

Cipri.

Falusi párbaj.

Szép vidék tűnik élelem, ha kimegyek falum határába. Hegy sorakozik erdeivel a völgy tarolt földjeihez. Bizonyos jóleső érzés fog el, ha az erdőben kborolhatok. Eleinte riika bokrok közt járok, melyet sűrű bozót követ. Ezeket elhagyva faszorok lépnek elő, melyek mutatják, hogy a nyár elmuitt, s az ősz titorjuk. Fájó lebegéssel s rezgással hullnak a levelek. Ősz a mulandóság jelképe...

Ily gondo'atok között értem a sűrű fák csoportjába. Emberek tűnnek szemeim elé. Faleveleket gereblyézik alomnak... Erdő a szükölködőn is segítész, amit az időjárás elront a gazdálkodónak azt igyekszel helyre pótolni... Ezen gondolatok bizonyos tekintetben hálára gyulladnak az emberekben. Tovább menve az alomszedők elmaradoztak én pedig hatoltam a természet e szépségét kutatni. A sűrűséget tisztás követte s oly dolog ragadta meg figyelmemet, hogy kénytelen voltam megállni.

A tisztás egyik sarkán két parasztleány ingujiban s rozsdás kardokkal párbalyoztak. Mosolyogva néztem egy vastag tölgyfa derekától, mely eltakart. Katonák voltak valamikor az ipsiszek, mert fogásaik között

KÖNYVNYOMDA ÁTHELYEZÉS! :: 1914. évi január 1-étől könyvnyomdát teljesen átalakítva a gróf Draskovich-féle új, modern bérpalotába helyezem át. További szives pártfogást kér tisztelettel BARTUNEK BÉLA.

jók is voltak, de természetes legtöbbször olyan volt, hogy, a vivni tudó egyén nevetés nélkül nem nézhette. Jó félórájig még csapkodták a levegőt a végre urasan egymáshoz mentek s kezét nyújtottak. Az idősebbik gondolkodott, hogy abba hagyja-e, — ő borzasztó dühösen legyezte a légáramot — végre csak mégis paroláztak.

Hozzájuk siettem, s a kaputos ember láttára a hősök megjedtek. Kérdeztem párbajuk (csapkodásuknak) okát, mire ötlemlátva a következő dolgokat beszélték el. Persze úgy leírni nem lehet, mint ők elmondták, mert egyszer egyik beszélt, majd a másik vágott közbe. Röviden leírom a párbaj előzményeit.

Rövid szabadságra érkeztek haza a nyalka bakancsosok. Régóta nem látta már kedves faluját: ide s tova egy álló eszten-deje, hogy csak levélben, akkor is nagy ritkán kapott hírt Övéi felől.

Milyen édes; milyen örvendetes ez a viszontlátás? Mosolygó arcok fordulnak feléje minden kapu alól, ölelő karok várják mindenütt.

Még Juliska, a kackiás csaplárleány is, milyen nyájas, milyen csalogató pillantást vet reá a csapszék ablakán át. Vér helyett víznek kellene folyni a legény ereiben, ha ez a hívogató nyájaskodás föl ne bátorítaná; azért a másik pillanatban már az ivóban terem legényünk s átkapja, hódításának érzetében a leány karcsu derekát.

Valamit a fülebe is sug, mert Juliska leányzó hirtelen elkapja a fejét s kacér ellenkezéssel mondja: „No ne izéljen!”

Azonban bibéje is van a dolognak.

A csárda ajtón hirtelen bettöppant egy csinos parasztleány, kinek az arca elárulja, hogy nincs inyére e legyeskedés. Nem tudja legényünk e jelenetet sokáig nézni, mert elküldi magát: „Ne izélj Juliskával, Miska! — A bakancsos hátrafordult s látja a legényt, mégjobban átöleli a leányt. Legényünk felugrik s szétválasztani akarja őket. A bakancsos engedett, de mondá a legénynek: „Katona voltál te is?”

— Az, aztán miért! Talán verekedni akarsz, hát jó.

Délután civilben a bakancsos is (— mert hát otthon csak vasárnap veszi a szabadságot katoná a komisz ruhát magára, —) a legénynek kimentek az erdőbe, magukkal vivén a családi ereklyéiket — a rozsdás kardot. — Nem is tisztogatták meg, majd le rúszulók ök maguk azt a verekedés közben. Így történt tehát az előbbi jelenet. A parasztközött is találunk nagy és szép jellemet, csak kutatni kell. Ily szép jelleműek voltak legényeim is, kiket az ő egyszerűségükben igazán csodáltam.

Halmos Ferenc.

KÖZGAZDASÁG.

GABONA-ÁRAK.

Németújvár, 1913. évi november hó 28.

Latzer Mózes Fia cég jelentése.

Az árak 100 kilogrammonként értendők

Buza — — — — — 18 — — 18 20

Rozs — — — — — 16 — — 16 —

Árpa — — — — — 18 — — 18 —

Zab — — — — — 13 — — 13 50

Tengeri — — — — — 19 — — 19 —

A magyar hangszeripar uttörője.

A „modern” jelzőre ma csak azok az iparosok tarthatnak jogosan igényt, akik a technika minden előállításhoz, de ezenkívül szakavatott hozzájárulással gondoskodnak ipari termékek kereskedelmi elhelyezéséről. Csak arról az iparosról, akiben az ipari képzettség kívül a kereskedői tudás és szellem is megvan, állíthatjuk, hogy modern iparos.

A modern iparosok egy valószínű iskolalapítóját mutatók be Wágner A. Károly személyében.

Nemcsak előrendű, kiváló iparos, de kitűnő, rátermett kereskedő is. Iparos a szónak legnemesebb értelmében, mert alapos ösmérője a szakmájának, a legtöbb hangszert kezel és játsza; éveken keresztül karmester volt és számos saját találmányú hangszere van. Sikereinek litka főleg abban rejlik, hogy amily nagykaliberű iparos, épp oly zseniális kereskedő is egyben, mert érti a módját, ráérint a hangszerezési művészetet, a modern reklám megannyi eleven ötlete és színpompázó eszközeivel fogalomba hozni; de ez soha se történik nála az izies rovasára. Es nagy zsenialitása mellett az is bizonyít, hogy még a leghátrányos, legkevesebb felkapott, legösmert hangszereket is képes népszerűvé tenni és a nagy közönség által megkedveltetni. Kétségkívül meg-

WÁGNER A. KÁROLY

állapítható az a tény, hogy mintegy tízezer fennállása alatt közönségünkben hatalmas méretekben fejlődött a zene és hangszerek iránti szeretet, ami szintén Wágner A. Károlynak érdeméül tudható be, mert bebizonyítható immár, hogy ez a mindig szorgalmas, tevékeny iparos és kereskedő, ezerszáma hódított meg olyan egyéneket a zene iránt, akik eddig nem bírtak érzékelni és fogékonyággal iránta.

Jóleső érzéssel kell tehát regisztrálnunk a hírt, midőn ezt a vérünkbeli egyént a kereskedői képességéért, tudásáért, lankadatlan munkásságáért,

hangszereinek kiválóságáért érte el a külföld fejlett, magas igényének elismerése.

A tavalyi londoni, párisi, milánói és genouai nemzetközi kiállításokat diadalmasan járta be Wágner A. Károly, „Hangszer-király”-cég tulajdonosa s mindenütt a legnagyobb elismeréssel vitta ki a magyar hangszeripar, és kereskedelem részére; elhoztán egyáltalán mindenhol az őt méltán megillető aranyéremet, érdemkeresztet és díszoklevelet. Tehát nemcsak az ország megannyi részében lett

népszerű, kedvelt Wágner A. Károly, nemcsak a vidékre szállítja nap-nap után tömegesen és egyre fokozottabb mértékben a hangszereket, erős exportja van külföldre is az ő cikkeinek, immár ösmérik és méltányolják az ország határain kívül is. Ezzel eddig egy hangszeriparos és kereskedő se dicsekedhetett s ezért büszkeséggel töltheti el a magyar iparos és kereskedői kart az a tudat, hogy Wágner A. Károly, a hozzájuk tartozó, tudásban gazdag, szakmájeretben lelkes magyar hangszerész elhozta a külföld legeszebb elismerését, mely a magyar hangszeripart és kereskedelmet személye révén méltán megilleti. Wágner A. Károly mindig szívesen gondolt az az ő örösi száma, nagy közönségére, havonta kibocsát egy terjedelmes hangszerlistát, mely hű utmutatója, tanácsadója a vásárló közönségnek. Ha átlapozgatjuk ezeket a hangszerlistákat, azonnal tisztában leszünk azzal, hogy egy minden tekintetben eredeti gondolkodású, nagy szakudású és valóban rátermett iparos-kereskedővel állunk szemközt. E hangszerlisták oly segéd-eszközök a hangszeripar és kereskedelem terén, mint a Baedeker nagyobb utazásainknál. Hangszer-érintőit és nagy képes főirjegyzéket bárkinek készséggel megküldi Wágner a „Hangszer-ki-” törvényeszköleg bejegyzett cég Budapest, VIII., József-körút 15. sz. Személyes látogatások esetén jól vigyázzanak a pontos címre és a házszámra.

STENLIK FERENC

FELSŐÖR.

Műkönyvkötészet villamos gépberendezéssel.

KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉS.

Körjegyzői, községi és iskolai nyomtatványok raktára.

! TELJES IRODABERENDEZÉSEK !

Tinták, írószeres, irodapirok. Különlegességek takarékkönyvekben, másolókönyvek. Iratrendezők.

KICSINY- ÉS NAGYBANI ELADÁS.

Tükör, kép és diszmutárkereskedés.

Rugyanta-bélyegző és üzleti könyvek készítése.

FIGYELMES KISZÖLGÁLÁS.

Nyul darabja: 3 kotona. Óz kilója 1 kor. 10 fillér
Fácán drbja 1 kor. 80 f.
Fogoly drbja 90 fillér.

Szarvas kilója 50 fill. Vaddisznó kilója 70 fillér. Szalonka drbja 1 kor 70 fill.
Bármily mennyiségben mindenkor vesz:
Hodossy Gyula, Kőrmond.

MEGHIVÓK

TÁNCMULTSÁGOKRA CSINOS KIVÉTEL

TELLEN JUTÁNYOSAN KÉSZÜLNEK

:: LAPUNK KÖNYVNYOMDÁJÁBAN. ::

FRANCIA „LANYS”-CUKORKA
köhögés ellen biztos hatású;
rekedtség ellen gyors hatású;
hurut ellen kitűnő hatású;
(PASTILLES LANYS)
Kapható a németújvári egyedárusnál:
Lutterschmiéd Ferenc urnál.

SAJTÓ alatt és a legközelebb megjelenik a „Magyarország Monografiája” s több történelmi mű felhasználásával összeállított történelmi munka, mely a németújvári vár történetét ismerteti a legrégibb időtől napjainkig. — A könyv címe:

a „Németújvári vár története”

Összeállította: Haám Gyula.

Kiss Károly

kőfaragó és szobrász
Körmend, Rákóczy-utca 23.

Készít és nagy választékban
raktáron tart mindenféle
siremlékeket
szobrászati műveket a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb
és legmodernebb kivitelig.

Olcsó árak! — Olcsó árak!
Pontos kiszolgálás!!

Két szoba

konyha, kamra stb. hozzá-
tartozó mellékhelyiségből álló
utcai lakás 1914. január 1-re
kiadó. :: Esetleg azonnal is.
Cím e lap kiadóhivatalában

Hirdetéseket

felvesz a
kiadóhivatal.

KEIL-LAKK

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi kín,
Barna, vagy porszürke szín,
Figyelmet csak arra tegyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk“ legyen!
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány.

Ha „fehér Keil-Lakk“-ot veszünk
S vele mindent jól befestünk.
Konyhabator, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk“ azurkék,
Kertibutorit fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk“-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor kaphatók:

LUTTERSCHMIEDT FERENC CÉGNEEL, NÉMETÚJVÁR

Körmend: Heiszsig Lajos Szombathely: Kaiser Lajos.

BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA

Németújvár, 43. sz., Kovács Gyula-féle ház.

Mindennemü nyomtatványok izlésesen, gyorsan és jutányosan
készülnek. Névjegyek, eljegyzési kártyák, bálí és esküvői meg-
hívók, gyászjelentések azonnal elkészítettnek. Kereskedelmi és
hivatalos nyomtatványok, falragaszok, levélpapírok, levelezőlapok,
borítékok, etlapok stb. pontos kivitelben s jutányos áron.

A „Németújvár és Vidéke“ kiadóhivatala.

A lap részére előfizetések ide küldendők. Hirdetéseket a leg-
előnyösebb díjszabás szerint elfogad. Állandó hirdetőknak nagy
engedményt ad. Kérjen mutatványszámot!